

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

1959 • 50 • 2009

*Traducere neoficială a variantei engleze a hotărârii,
efectuată de către asociația obștească „Juriștii pentru drepturile omului”*

SECȚIUNEA A PATRA

CAUZA BREABIN c. MOLDOVEI

(Cererea nr. 12544/08)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

7 aprilie 2009

DEFINITIVĂ

07/07/2009

Această hotărâre poate fi subiect al revizuirii editoriale.

În cauza Breabin c. Moldovei,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secțiunea a Patra), întrunită în cadrul unei Camere compuse din:

Nicolas Bratza, *Președinte*,

Lech Garlicki,

Ljiljana Mijović,

David Thór Björgvinsson,

Ján Šikuta,

Päivi Hirvelä,

Mihai Poalelungi, *judcători*,

și Lawrence Early, *Grefier al Secțiunii*,

Deliberând la 17 martie 2009 în ședință închisă,

Pronunță următoarea hotărâre, care a fost adoptată la acea dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 12544/08) depusă împotriva Republicii Moldova la Curte, în conformitate cu prevederile articolului 34 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale („Convenția”), de către un cetățean al Republicii Moldova, dl Dumitru Breabin („reclamantul”), la 5 februarie 2008.

2. Reclamantul a fost reprezentat de către dl G. Ulianovschi, avocat din Chișinău. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de către Agentul său, dl V. Grosu.

3. Reclamantul a pretins că el a fost supus unei brutalități severe din partea poliției și că autoritățile nu au efectuat o cercetare adecvată a incidentului, contrar articolului 3 al Convenției. De asemenea, el s-a plâns în temeiul articolului 13 al Convenției.

4. La 21 aprilie 2008, Președintele Secțiunii a Patra a decis să comunice Guvernului cererea. De asemenea, s-a decis ca fondul cererii să fie examinat concomitent cu admisibilitatea acesteia (articolul 29 § 3 al Convenției).

ÎN FAPT**I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI**

5. Reclamantul s-a născut în anul 1959 și locuiește în Chișinău. El este șofer, însă la momentul evenimentelor nu era angajat în câmpul muncii.

6. El a fost bănuït de falsificarea unor acte privind vânzarea unui apartament din Chişinău şi a fost citat să se prezinte la 21 decembrie 2004 la Ministerul Afacerilor Interne pentru a fi interogat.

7. Reclamantul s-a conformat citaţiei şi s-a prezentat în biroul colaboratorilor de poliţie N.T. şi S.D, care se afla în clădirea Ministerului Afacerilor Interne. Momentul sosirii lui în incinta Ministerului este contestat de părţi. Potrivit reclamantului, el a venit aproximativ la ora 9.00, în timp ce Guvernul susţine că el a venit la ora 13.00. După cum susţine reclamantul, cei doi poliţişti au încercat să-l forţeze să-şi recunoască vinovăţia şi, când el a refuzat, l-au lovit cu bastoane din cauciuc şi cu pumnii în cap. După o lovitură cu pumnul în urechea dreaptă, el şi-a pierdut cunoştinţa pentru câteva minute. Guvernul a negat afirmaţiile cu privire la maltratarea reclamantului. Este incontestabil însă faptul că interogarea a avut loc. Durata interogării este, de asemenea, disputată de către părţi: potrivit reclamantului, aceasta a durat opt ore, în timp ce Guvernul susţine că interogarea a durat doar o oră. În acelaşi timp, este incontestabil faptul că poliţiştii nu au întocmit vreun proces-verbal cu privire la interogarea reclamantului în acea zi.

8. Momentul eliberării reclamantului este, de asemenea, disputat de către părţi: Guvernul susţine că reclamantul a fost eliberat la ora 14.00, în timp ce reclamantul susţine că a fost eliberat la aproximativ ora 17.00. Cu toate acestea, nu este disputat faptul că reclamantul a luat un taxi din faţa Ministerului Afacerilor Interne şi s-a dus direct la prietenul său, V.P., cu care intenţiona să plece în Germania a doua zi dimineaţa, pentru a-l anunţa că nu va putea pleca. Atât şoferul taxiului, cât şi prietenul său au observat vânătăi pe faţa lui, iar reclamantul le-a spus că a fost bătut de către poliţişti în incinta Ministerului Afacerilor Interne. Reclamantul a luat de la şoferul taxiului o carte de vizită.

9. În timpul nopţii, reclamantul s-a simţit rău şi, în dimineaţa următoare, la 22 decembrie 2004, a mers la Spitalul de Urgenţă. Registrul spitalului conţine următoarea informaţie:

„Pacientul a fost bătut de către poliţişti în clădirea Ministerului Afacerilor Interne la 21 decembrie 2004, ora 11.50, şi şi-a pierdut cunoştinţa pentru câteva minute. El acuză cefalee, greţuri, vomă şi ameţeli. Diagnosticul: contuzii şi vânătăi pe faţă, buza de sus, cap şi corp. ... Reclamantul a refuzat spitalizarea. Informaţia a fost transmisă Comisariatului General de Poliţie şi recepţionată de către D. sub numărul 6196 la 20.35.”

10. Se pare că nu a urmat vreo acţiune după ce Spitalul de Urgenţă a informat Comisariatul General de Poliţie despre acuzaţia reclamantului cu privire la maltratarea sa de către colaboratorii de poliţie.

11. În aceeaşi zi, la 22 decembrie 2004, la ora 16.45, reclamantul a fost internat într-un spital militar. Potrivit reclamantului, el a ales acest spital în loc de Spitalul de Urgenţă pentru că acesta oferea servicii mai ieftine. Din registrul spitalului reiese că reclamantul a făcut aceleaşi declaraţii cu

privire la maltrătarile la care a fost supus de către cei doi colaboratori de poliție la 21 decembrie 2004, în clădirea Ministerului Afacerilor Interne, ca și la Spitalul de Urgență. El a fost diagnosticat cu traumatism la cap, multiple leziuni pe corp, la cap și surditate post-traumatică la urechea dreaptă. Reclamantul a fost externat din spital la 31 decembrie 2004.

12. La 5 ianuarie 2005, reclamantul a obținut un raport de expertiză medico-legală cu privire la leziunile sale. Raportul a confirmat diagnosticul anterior și a stabilit că leziunile au fost cauzate cu obiecte contondente și că constatările la care s-a ajuns în urma examinărilor medicale erau compatibile cu afirmațiile reclamantului privind aplicarea forței fizice împotriva sa la 21 decembrie 2004. Potrivit Codului Penal, aceste vătămări au fost calificate drept leziuni corporale ușoare, care necesitau îngrijiri medicale de până la douăzeci și una de zile.

13. La 3 septembrie 2005, în cadrul investigațiilor efectuate în cadrul urmăririi penale inițiate împotriva reclamantului, el a depus o plângere unui ofițer de urmărire penală precum că a fost maltratat la 21 decembrie 2004. Se pare că nicio acțiune nu a fost întreprinsă în legătură cu plângerea reclamantului.

14. La 15 decembrie 2005, reclamantul s-a adresat în scris Procuraturii Generale și s-a plâns că, la 14 decembrie 2005, când a luat cunoștință de dosarul penal împotriva sa, el a constatat că acesta nu conținea vreo informație cu privire la interogarea sa din 21 decembrie 2004 și că nicio acțiune nu a fost întreprinsă în legătură cu maltratarea sa în acea zi, în ciuda celor două plângeri, una formulată de către spital la 22 decembrie 2004 și cealaltă - de el însuși la 3 septembrie 2005. El a solicitat începerea urmăririi penale împotriva celor doi colaboratori de poliție care l-au maltratat și a anexat la cererea sa o copie a raportului de expertiză medico-legală din 5 ianuarie 2005.

15. La 15 ianuarie 2006, Procuratura Generală a decis să respingă plângerea reclamantului cu privire la maltratarea sa, pe motiv că aceasta era nefondată. Într-o ordonanță emisă în aceeași zi, s-a menționat că polițiștii acuzați au recunoscut că au interogat reclamantul; însă au negat faptul maltratării acestuia, și, luând în considerație că reclamantul s-a plâns de maltratarea sa abia după un an, este evident faptul că el avea intenția să tergiverseze și să împiedice desfășurarea procesului penal inițiat împotriva sa. Se pare că reclamantul nu a fost interogat și nu s-a făcut vreo mențiune cu privire la plângerile sale anterioare sau raportul de expertiză medico-legală. Reclamantul a contestat această ordonanță și a susținut că raportul de expertiză medico-legală nu a fost luat în considerație. De asemenea, el a susținut că are un martor care ar putea confirma faptul maltratării sale.

16. La 24 martie 2006, Judecătoria Centru a admis plângerea reclamantului și a anulat ordonanța procurorului. Aceasta a constatat, *inter*

alia, că procuratura nu a examinat suficient probele medicale prezentate de către reclamant.

17. La 11 mai 2006, reclamantul a fost interogat de către un procuror. El a reiterat faptele menționate anterior în plângerea sa și a informat procurorul despre șoferul taxiului care putea depune mărturii cu privire la starea lui în seara zilei de 21 decembrie 2004.

18. La o dată nespecificată, procurorul a interogat șoferul taxiului care a transportat reclamantul de la Ministerul Afacerilor Interne (a se vedea paragraful 8 de mai sus). Șoferul taxiului a declarat că, în seara zilei de 21 decembrie 2004, el l-a luat pe reclamant de la colțul străzii unde se află Ministerul Afacerilor Interne. Hainele reclamantului erau murdare și prăfuite și, inițial, el a crezut că reclamantul era în stare de ebrietate. Însă, mai târziu, reclamantul i-a spus că a fost bătut de doi colaboratori de poliție în incinta Ministerului Afacerilor Interne. Reclamantul i-a arătat semne ale maltratării pe față, și anume o ureche umflată și vânătăi în jurul acesteia. Înainte de a coborî din mașină, reclamantul a cerut cartea de vizită a șoferului taxiului și acesta i-a dat-o.

19. La o dată nespecificată, procurorul a interogat prietenul reclamantului, pe care acesta din urmă l-a vizitat în seara zilei de 21 decembrie 2004 (a se vedea paragraful 8 de mai sus). Prietenul reclamantului a confirmat că în seara zilei de 21 decembrie 2004, între orele 20.00 și 22.00, reclamantul a venit la el acasă pentru a-l anunța că nu va putea pleca în Germania a doua zi. Reclamantul avea vânătăi pe față și i-a spus că a fost bătut în aceeași zi de polițiști în incinta Ministerului Afacerilor Interne.

20. La 7 iulie 2006, Procuratura sectorului Centru a respins din nou plângerea reclamantului cu privire la maltratare. Fără a da vreo apreciere rapoartelor medicale, precum și declarațiilor șoferul taxiului și prietenului reclamantului, procuratura a constatat că plângerea reclamantului era nefondată, deoarece existau suficiente probe care demonstau vinovăția lui în comiterea infracțiunii imputate și, prin urmare, plângerea sa cu privire la maltratare a fost o simplă încercare de a împiedica și tergiversa urmărirea penală inițiată împotriva sa. Această constatare s-a bazat pe faptul că reclamantul a depus plângerea doar peste un an de la pretinsele evenimente. Reclamantul a contestat această ordonanță la procurorul ierarhic superior.

21. La 29 ianuarie 2007, din aceleași motive, procurorul ierarhic superior a respins contestația reclamantului ca nefondată. Reclamantul a contestat această ordonanță în instanța de judecată.

22. La 24 aprilie 2007, Judecătoria Centru a admis plângerea reclamantului. Instanța a constatat, *inter alia*, că ordonanțele procurorilor erau nemotivate.

23. La 29 iunie 2007, un procuror de la Procuratura sectorului Centru a respins din nou plângerea reclamantului. El a constatat, *inter alia*, că

polițiștii învinuți au recunoscut că interogarea reclamantului la 21 decembrie 2004 a durat doar o oră, însă ei au negat faptul aplicării forței. Declarațiile șoferului taxiului și ale prietenului reclamantului nu puteau fi admise, deoarece ei nu au fost martori oculari ai maltratărilor, iar despre pretensele maltratări ale reclamantului de către polițiști ei au aflat din spusele reclamantului. Polițiștii au declarat că maltratarea reclamantului în biroul lor era imposibilă, deoarece biroul ministrului se afla cu un etaj mai sus și, în cazul unor strigăte, ministrul sau alți funcționari de rang înalt al Ministerului le-ar fi auzit. Mai mult, ei nu aveau bastoane de cauciuc în birou, iar fapta încriminată reclamantului nu era atât de gravă încât să justifice maltratarea lui. Un coleg al polițiștilor a mai declarat că reclamantul nu a fost maltratată și că, în timpul interogării, ușa biroului a fost mereu deschisă. Reclamantul a contestat din nou ordonanța, pe motiv că este ilegală, deoarece procurorul nu a examinat obiectiv și complet toate circumstanțele cauzei. Reclamantul a menționat că procurorul nu a menționat faptul că colaboratorii de poliție nu au întocmit un proces-verbal al reținerii și interogării sale la 21 decembrie 2004.

24. La 15 august 2007, plângerea reclamantului a fost respinsă de către Judecătoria Centru. Instanța a constatat că raportul de expertiză medico-legală din 5 ianuarie 2005 nu probează faptul maltratării reclamantului, deoarece acesta a fost întocmit peste 12 zile de la pretinsa maltratare.

25. Vătămarea urechii drepte a reclamantului a fost atât de gravă încât aceasta nu a fost remediată niciodată. Reclamantul a prezentat un raport medical din 2007, în care se menționa că pierderea auzului la urechea dreaptă a fost iremediabilă și permanentă.

26. La o dată nespecificată, reclamantul a solicitat un raport de expertiză medicală de la Centrul de Medicină Legală al Ministerului Sănătății, care a conchis la 11 noiembrie 2008 că, în urma traumei la cap cauzate la 21 decembrie 2004, reclamantul și-a pierdut complet auzul la urechea dreaptă. Potrivit legislației naționale, vătămarea cauzată reclamantului a dus la pierderea capacității de muncă cu 25%. Potrivit Codului penal, leziunile corporale ale reclamantului au fost recalificate drept vătămare corporală de gravitate medie urmată de o dereglare îndelungată a sănătății, necesitând mai mult de douăzeci și una de zile de îngrijiri medicale.

II. DREPTUL ȘI PRACTICA INTERNE RELEVANTE

A. Dreptul național

27. Prevederile relevante ale Codului penal sunt următoarele:

Articolul 309. Constrângerea de a face declarații

„(1) Constrângerea persoanei, prin amenințare sau prin alte acte ilegale, de a face declarații la interogatoriu, ... de către cel care efectuează urmărirea penală ... se pedepsește cu închisoare de până la 3 ani

(2) Aceeași acțiune însoțită:

a) de aplicarea violenței;

b) de tratamente crude, inumane sau degradante;

...

se pedepsește cu închisoare de la 3 la 8 ani”

Articolul 309/1 Tortura

„(1) Provocarea, în mod intenționat, a unei dureri sau suferințe puternice, fizice ori psihice unei persoane, în special cu scopul de a obține de la această persoană sau de la o persoană terță informații sau mărturisiri ... se pedepsește cu închisoare de la 2 la 5 ani

(3) Acțiunile prevăzute la alin. (1) ..., săvârșite:

c) de două sau mai multe persoane;

e) cu folosirea unor instrumente speciale de tortură sau a altor obiecte adaptate în acest scop;

f) de o persoană cu înaltă funcție de răspundere,

se pedepsesc cu închisoare de la 5 la 10 ani”

28. Prevederile relevante ale Codului cu privire la contravențiile administrative sunt următoarele:

Articolul 47/1. Cauzarea leziunilor corporale

„Cauzarea premeditată a leziunilor corporale ușoare, maltratarea, aplicarea loviturilor și a altor acțiuni violente care au provocat dureri fizice - atrag aplicarea unei amenzi de la zece la cincisprezece unități convenționale sau arest administrativ pe un termen de până la cincisprezece zile. ...”

B. Căile de recurs interne invocate de Guvern

29. În dosarul *Ciorap c. Ministerului Afacerilor Interne și Ministerului Finanțelor* (hotărârea irevocabilă a Curții Supreme de Justiție din 19 decembrie 2007), o persoană aflată în custodia poliției a fost maltrată de poliști atât de dur încât i-a fost fracturat craniul și i-a fost cauzată o rană postoperatorie deschisă. În pofida unor dovezi evidente că a fost maltratat, Procuratura Generală a respins plângerea acestuia, iar materialul video cu

privire la maltratarea lui a dispărut din materialele dosarului penal. Reclamantul a înaintat o acțiune civilă împotriva statului, susținând că i-au fost încălcate drepturile garantate de articolul 3 al Convenției și solicitând o despăgubire de MDL 300,000 (aproximativ 18,000 euro (EUR)). Printr-o hotărâre irevocabilă, Curtea Supremă de Justiție a constatat că existau suficiente probe în sprijinul acuzațiilor de torturare a reclamantului, că investigația Procuraturii Generale a fost ineficientă și că, din aceste motive, a avut loc o încălcare a drepturilor reclamantului garantate de articolul 3 al Convenției. Inițial, reclamantului i s-a acordat suma de MDL 30,000; această sumă a fost, însă, redusă de Curtea Supremă de Justiție la MDL 3,000 (aproximativ EUR 180).

ÎN DREPT

30. Reclamantul s-a plâns, în temeiul articolului 3 al Convenției, că el a fost maltrat de poliție la 21 decembrie 2004. De asemenea, el s-a plâns de omisiunea autorităților naționale de a investiga în mod corespunzător plângerile lui cu privire la maltratare. Articolul 3 al Convenției prevede următoarele:

„Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

31. Reclamantul a susținut că el nu a avut un recurs efectiv pentru a cere compensații pentru maltratarea la care a fost supus și a pretins o violare a articolului 13 al Convenției, care prevede următoarele:

„Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta Convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale”

I. ADMISIBILITATEA CAUZEI

32. Guvernul a susținut că pretenția formulată este inadmisibilă pe motiv de neepuizare a căilor de recurs interne. În special, acesta a susținut că reclamantul trebuia să inițieze o acțiune civilă și să solicite despăgubiri pentru pretinsa maltratare. Guvernul a făcut referire la jurisprudența instanțelor naționale, în special la cauza *Ciorap* (a se vedea paragraful 29 de mai sus). Alternativ, reclamantul se putea plânga în temeiul articolului 47/1 al Codului cu privire la contravenții administrative. Reclamantul nu a fost de acord cu Guvernul.

33. În ceea ce privește afirmația Guvernului, potrivit căreia reclamantul trebuia să se plângă în temeiul prevederilor Codului cu privire la contravenții administrative, Curtea reiterează că o persoană nu este chemată să încerce mai mult decât una din căile de recurs, atunci când mai

multe căi sunt disponibile (a se vedea, spre exemplu, *Airey v. Irlanda*, 9 octombrie 1979, § 23, Seria A nr. 32). Din circumstanțele cauzei rezultă cert că reclamantul a formulat o plângere împotriva polițiștilor în temeiul prevederilor Codului penal (a se vedea paragrafele 13 și 14 de mai sus). Guvernul nu a afirmat că o asemenea procedură era inefficientă în privința pretensei încălcări a dreptului reclamantului garantat de articolul 3 al Convenției. Prin urmare, obiecția potrivit căreia reclamantul mai trebuia să depună și o plângere în temeiul prevederilor Codului cu privire la contravenții administrative urmează a fi respinsă.

34. În ceea ce privește remediile cu caracter civil invocate de Guvern, Curtea reiterează că atunci când o persoană face afirmații credibile că a fost supusă unor tratamente contrare articolului 3 al Convenției de către poliție sau alți agenți ai statului, prevederile acestui articol, citite în contextul obligației generale a statului conform articolului 1 al Convenției de a „recunoaște oricărei persoane aflate sub jurisdicția sa drepturile și libertățile definite în Convenție”, impun efectuarea unei investigații oficiale efective. La fel ca și o investigație efectuată în virtutea articolului 2, o astfel de investigație ar trebui să permită identificarea și pedepsirea persoanelor responsabile. Altfel, interzicerea generală prin lege a torturii, tratamentelor sau pedepselor inumane și degradante, în pofida importanței sale fundamentale, ar fi inefectivă în practică și ar face posibil, în anumite cazuri, pentru agenții de stat să comită abuzuri împotriva persoanelor aflate sub controlul lor, ei beneficiind, astfel, de o imunitate virtuală (a se vedea, printre altele, *Labita v. Italia* [GC], nr. 26772/95, § 131, ECHR 2000-IV).

35. Examinând hotărârile instanțelor judecătorești naționale în cauza *Ciorap*, Curtea notează că, în afară de faptul că despăgubirea acordată dlui Ciorap cu titlu de prejudiciu moral, pentru o încălcare atât de gravă cum este tortura, este vădit inadecvată, procedurile civile în cauză nu au dus la identificarea și pedepsirea colaboratorilor de poliție vinovați. Curtea reamintește și alte hotărâri ale instanțelor judecătorești naționale cu privire la despăgubirea victimelor violării articolului 3 al Convenției, cum ar fi hotărârea din anul 2004 în cauza *Drugalev c. Ministerului Afacerilor Interne și Ministerului Finanțelor* (a se vedea *Holomiov v. Moldova*, nr. 30649/05, §§ 88, 106 și 107, 7 noiembrie 2006). Cu toate acestea, astfel de hotărâri, deși par a fi încurajatoare, nu par să facă parte dintr-o politică coerentă a instanțelor judecătorești naționale cu privire la acordarea remediilor reale pentru violarea articolului 3 al Convenției. Din aceste motive, Curtea consideră că pretenția formulată în temeiul articolului 3 al Convenției nu poate fi declarată inadmisibilă pentru neepuizarea căilor de recurs interne și, prin urmare, obiecția Guvernului urmează a fi respinsă.

II. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 3 AL CONVENȚIEI

A. Argumentele părților

1. *Cu privire la pretinsa maltratare*

36. Reclamantul a susținut că la 21 decembrie 2004, între orele 9.00 și 17.00, el s-a aflat sub controlul poliției și că până la aceasta el era perfect sănătos. După eliberarea sa, el avea leziuni corporale confirmate prin raportul medical din 22 decembrie 2004 și care nu au fost contestate de către Guvern. Probele medicale, coroborate cu declarațiile celor doi martori (șoferul taxiului și prietenul reclamantului), demonstau, dincolo de orice dubiu rezonabil, că leziunile corporale au fost cauzate reclamantului în timpul detenției acestuia în clădirea Ministerului Afacerilor Interne. La respingerea plângerii reclamantului, concluziile organelor de investigație s-au bazat, în exclusivitate, pe declarațiile polițiștilor acuzați de maltratare. De asemenea, reclamantul a susținut că unul dintre polițiștii acuzați de el a recunoscut implicit existența unei practici de maltratare a persoanelor bătute prin faptul că a declarat că acuzațiile împotriva lui nu au fost atât de grave încât să justifice maltratarea lui.

37. Guvernul a contestat declarațiile reclamantului și a declarat că acesta nu a fost supus maltratării la 21 decembrie 2004. În susținerea poziției sale, Guvernul s-a referit din nou la concluziile procuraturii din ordonanțele de respingere a plângerii reclamantului.

2. *Cu privire la pretinsa investigație inadecvată*

38. Reclamantul a susținut că depunerea unei cereri din partea victimei privind pornirea urmăririi penale este necesară numai atunci când este vorba despre cazurile de violență între indivizi. Potrivit articolelor 276 și 298 ale Codului de procedură penală, pornirea urmăririi penale în legătură cu pretinsa maltratare de către polițiști nu este condiționată de depunerea unei plângeri prealabile de către pretinsa victimă a maltratării. În sprijinul celor menționate, reclamantul a transmis o copie a ordinului Procurorului General adresat subalternilor săi, potrivit căruia procurorii sunt obligați să investigheze *ex officio* orice caz cu privire la aplicarea torturii sau maltratarea de către poliție.

39. Reclamantul a fost informat la 22 decembrie 2004 de către spital că poliția a fost notificată cu privire la pretinsa maltratare. Din acest motiv, el nu a depus o plângere și aștepta să fie citat la poliție pentru a da declarații.

40. La 3 septembrie 2005, când a fost citat de un procuror pentru interogarea sa cu privire la urmărirea penală inițiată împotriva sa, reclamantul s-a plâns cu privire la maltratarea din 21 decembrie 2004. În

pofida acestui fapt și prevederilor Codului de procedură penală, nu a fost întreprinsă nici o acțiune.

41. La 14 decembrie 2005, luând cunoștință de dosarul său penal, reclamantul a observat că acesta nu conținea vreo informație prezentată de către spital la 22 decembrie 2004, sau din plângerea sa din 3 septembrie 2005, și, la 15 decembrie 2005, el a depus o plângere.

42. Chiar și după 15 decembrie 2005, procuratura nu a întreprins măsuri de urmărire penală și, la 15 ianuarie 2006, a respins plângerea doar în baza declarațiilor polițiștilor acuzați. Procurorul care a instrumentat cazul a concis că reclamantul a depus plângerea cu privire la maltratare doar pentru a împiedica urmărirea penală intentată împotriva sa; totuși, reclamantul nu a recunoscut vina sa în timpul interogării din 21 decembrie 2004 și, prin urmare, niciun denunț fals nu l-ar fi ajutat în procesul penal intentat împotriva sa. Mai mult, după 21 decembrie 2004, polițiștii care l-au maltratat nu au fost implicați în investigarea acuzațiilor împotriva sa.

43. În timpul investigațiilor cu privire la pretinsa maltratare a reclamantului, procurorii au interogat doar doi martori și cei doi polițiști acuzați de maltratare. Ei nu au interogat medicii care au examinat reclamantul. Mai mult, dosarul cu privire la examinarea plângerii privind maltratarea nu conține nimic care ar indica asupra faptului că procurorii au luat în considerație concluziile medicilor, potrivit cărora leziunile corporale ale reclamantului corespundeau descrierii de către acesta a evenimentelor care le-au cauzat. De asemenea, procurorii nu au oferit o explicație alternativă originii leziunilor corporale ale reclamantului.

44. Guvernul a susținut că, la momentul primirii informației de la spital cu privire la maltratarea reclamantului, la 22 decembrie 2004, fapta se încadra în categoria infracțiunilor (vătămarea ușoară a integrității corporale), urmărirea penală asupra cărora se iniția doar în baza plângerii depuse de către victimă. Din acest motiv, chiar dacă poliția a fost informată despre leziunile reclamantului, aceasta nu putea începe investigarea acestei cauze dacă nu primea o plângere de la reclamant.

45. După o investigație detaliată, organele de urmărire penală au ajuns la concluzia că plângerea reclamantului depusă la un an după evenimentele în cauză avea drept scop împiedicarea urmăririi penale cu privire la acuzațiile aduse reclamantului. Mai mult, faptul că reclamantul s-a plâns abia după un an de la eveniment a făcut dificilă examinarea de către autorități a plângerilor sale în modul corespunzător. Dacă reclamantul ar fi informat autoritățile imediat, ele ar fi căutat urme de sânge ale reclamantului pe hainele polițiștilor acuzați sau alte probe. Acest lucru, însă, a fost imposibil de realizat din cauza depunerii cu întârziere a plângerii de către reclamant.

46. Martorii reclamantului nu au fost prezenți la pretinsa maltratare și au aflat despre aceasta doar din spusele reclamantului.

B. Aprecieria Curții

1. Cu privire la pretinsa maltratare

47. După cum a menționat Curtea de mai multe ori, articolul 3 consfințește una din valorile fundamentale ale unei societăți democratice. Chiar și în cele mai dificile circumstanțe, precum lupta împotriva terorismului și a crimei organizate, Convenția interzice, în termeni absoluți, tortura și tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante. Spre deosebire de majoritatea normelor Convenției și ale Protocoalelor nr. 1 și nr. 4, articolul 3 nu conține prevederi care să permită excepții, iar conform articolului 15 § 2 nicio derogare de la prevederile sale nu este permisă, chiar dacă este cazul unui pericol public care amenință viața națiunii (a se vedea *Selmouni v. France* [GC], nr. 25803/94, § 95, ECHR 1999-V, și *Assenov and Others v. Bulgaria*, hotărâre din 28 octombrie 1998, § 93, *Reports of Judgments and Decisions* 1998-VIII).

48. Atunci când unei persoane îi sunt cauzate leziuni corporale, în timp ce ea se află în detenție sau sub un alt control al poliției, orice astfel de leziune va crea o puternică prezumție că acea persoană a fost supusă maltratării (a se vedea *Bursuc v. Romania*, nr. 42066/98, § 80, 12 octombrie 2004). Ține de sarcina statului să dea o explicație plauzibilă despre circumstanțele în care au fost cauzate leziunile corporale, neîndeplinirea căreia ridică o problemă clară în temeiul articolului 3 al Convenției (*Selmouni v. France*, citată mai sus, § 87).

49. În procesul de apreciere a probelor, Curtea aplică, în general, standardul de probațiune „dincolo de un dubiu rezonabil” (a se vedea *Ireland v. the United Kingdom*, hotărâre din 18 ianuarie 1978, § 161, Series, nr. 25). Totuși, astfel de probe pot fi deduse și din coexistența unor concluzii suficient de întemeiate, clare și concordate sau a unor similare prezumții incontestabile ale faptelor. Atunci când evenimentele într-o cauză sunt în totalitate sau în mare parte cunoscute numai de autorități, ca în cazul persoanelor aflate în custodia autorităților, se vor crea prezumții puternice ale faptelor în legătură cu leziunile corporale apărute în perioada detenției. Într-adevăr, sarcina probațiunii aparține autorităților, care trebuie să prezinte explicații satisfăcătoare și convingătoare (a se vedea *Salman v. Turkey* [GC], nr. 21986/93, § 100, ECHR 2000-VII).

50. Nu se contestă faptul că, la 21 decembrie 2004, reclamantul s-a aflat în clădirea Ministerului Afacerilor Interne, sub controlul poliției. Curtea notează cu îngrijorare că nu există vreo înregistrare a momentului sosirii și eliberării lui, precum și a timpului interogării sale. Raportul medical din 22 decembrie 2004, întocmit dimineața, constata că reclamantul avea leziuni la cap și pe corp. Este adevărat că, după eliberarea sa de la Ministerul Afacerilor Interne, reclamantul nu a mers direct la spital. Totuși, el a putut aduce doi martori, care au confirmat că el avea leziuni pe față în seara zilei

de 21 decembrie 2004, după eliberarea sa de la Ministerul Afacerilor Interne. Unul din martori era șoferul taxiului care l-a luat din fața Ministerului Afacerilor Interne. Procuratura sectorului Centru a respins declarațiile șoferului de taxi, pe motiv că acestea erau probe indirecte, și anume deoarece reclamantul a fost acela care i-a spus că a fost bătut de către polițiști. Totuși, din declarațiile șoferul taxiului reiese clar că el personal a văzut leziuni pe fața reclamantului și hainele murdare ale acestuia. Mai mult, nu se contestă de către părți faptul că reclamantul a fost văzut de către șoferul taxiului imediat după ce a fost eliberat din clădirea Ministerului Afacerilor Interne.

51. În lumina celor de mai sus, și deoarece nu s-a constatat faptul că reclamantul a avut vătămări corporale înainte de a intra în clădirea Ministerului Afacerilor Interne, Curtea conchide că leziunile reclamantului au fost cauzate în perioada aflării sale în Ministerul Afacerilor Interne, la 21 decembrie 2004.

52. Deoarece Guvernul nu a dat vreo explicație cu privire la originea leziunilor de mai sus și având în vedere prezumția puternică care apare în asemenea situații (a se vedea paragraful 48 de mai sus), Curtea conchide că Guvernul nu a convins-o că leziunile reclamantului au fost cauzate prin orice altceva decât prin maltratarea lui când se afla în custodia poliției. Prin urmare, a avut loc o violare a articolului 3 al Convenției în ceea ce privește maltratarea reclamantului.

2. Cu privire la pretinsa investigație inadecvată

53. Pe lângă principiul general enunțat în paragraful 34 de mai sus, Curtea reiterează că investigarea acuzațiilor serioase de maltratare trebuie să fie deplină. Aceasta înseamnă că autoritățile trebuie să depună întotdeauna eforturi serioase pentru a afla ce s-a întâmplat și nu trebuie să se bazeze pe concluzii pripite sau nefondate pentru a înceta investigația sau să le pună la baza deciziilor lor (a se vedea hotărârea *Assenov and Others v. Bulgaria*, citată mai sus, § 103 et seq.). Ele trebuie să întreprindă toți pașii rezonabili și disponibili lor pentru a asigura probe cu privire la incident, inclusiv, *inter alia*, declarații ale martorilor oculari și probele medico-legale (a se vedea *Tanrikulu v. Turkey* [GC], nr. 23763/94, § 104 et seq., ECHR 1999-IV și *Gül v. Turkey*, nr. 22676/93, § 89, 14 decembrie 2000). Orice omisiune pe parcursul desfășurării investigației care ar putea submina posibilitatea sa de a stabili cauza leziunilor corporale sau identitatea persoanelor responsabile riscă să nu corespundă acestui standard.

54. Curtea notează o serie de carențe grave comise în cadrul investigației efectuate de către autoritățile naționale. În ceea ce privește argumentul Guvernului potrivit căruia reclamantul a așteptat aproape un an până a depus personal o plângere cu privire la maltratarea sa, Curtea notează că reclamantul a solicitat asistență medicală după eliberarea sa. Medicul care l-a examinat a anunțat poliția despre leziunile corporale ale reclamantului și

acuzățiile lui, potrivit cărora leziunile au fost cauzate prin maltratarea sa de către polițiști. În asemenea cazuri, obligația de a investiga faptele invocate în scrisoarea de la spital a revenit autorităților. Cu toate acestea, la această scrisoare nu s-a dat nici un răspuns. De asemenea, procuratura nu a întreprins nimic chiar și atunci când reclamantul s-a adresat personal, la 3 septembrie 2005. După 15 decembrie 2005, când în cele din urmă a fost inițiată o investigație, procurorii nu au examinat din ce cauză cei doi polițiști acuzați au omis să facă vreo mențiune cu privire la interogarea reclamantului la 21 decembrie 2004. La 15 ianuarie 2006, procuratura a respins plângerea reclamantului fără a-l interoga, nemaivorbind de martori. Concluzia a fost că scopul reclamantului era de a împiedica mersul urmăririi penale inițiate împotriva sa, concluzie care a predominat până la finalizarea investigației. Merită a fi notat și că, în pofida faptului că a ajuns la o astfel de concluzie, procuratura nu a analizat dacă reclamantul a avut vreun motiv pentru a lansa acuzații false împotriva celor doi polițiști sau dacă reclamantul putea beneficia în urma unor astfel de acuzații, în circumstanțele în care la 21 decembrie 2004 el nu și-a recunoscut vina, iar după acea dată cei doi polițiști acuzați nu au lucrat asupra cauzei sale.

55. Este adevărat că, după anularea ordonanței procuraturii din 15 ianuarie 2006 cu privire la respingerea plângerii reclamantului, martorii au fost interogați. Totuși, procuratura a respins declarațiile martorilor pe motivul că acestea erau probe indirecte, și anume că șoferul taxiului și prietenul reclamantului au aflat despre maltratare din declarațiile reclamantului. Totuși, examinând declarațiile martorilor, Curtea a constatat că ei au afirmat că au văzut semne de lovituri pe fața acestuia. Aceste declarații deosebit de importante au fost ignorate de către procurori și tratate drept informații irelevante.

56. În lumina deficiențelor grave la care s-a referit mai sus, Curtea consideră că autoritățile naționale nu au făcut o încercare serioasă pentru a investiga plângerile de maltratare ale reclamantului. Prin urmare, a avut loc o violare a articolului 3 al Convenției și în această privință.

III. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 13 AL CONVENȚIEI

57. Reclamantul a susținut că, drept urmare a ineficienței investigației penale a pretențiilor sale cu privire la maltratare, el nu a avut un recurs efectiv pentru a solicita compensații pentru maltratarea la care a fost supus.

58. Guvernul nu a fost de acord și a invocat cauza *Ciorap* drept exemplu al recursului național disponibil.

59. Curtea constată că Guvernul nu a prezentat dovezi în ceea ce privește existența unui recurs intern efectiv (a se vedea paragrafele 32-35 de mai sus). În orice caz, având în vedere caracterul inadecvat al investigației în legătură cu plângerea penală a reclamantului împotriva polițiștilor care l-au maltratat, o acțiune civilă bazată pe aceleași fapte și acuzații nu ar fi avut

vreo șansă de succes. Prin urmare, Curtea consideră că nu a fost demonstrat faptul că a existat un recurs efectiv în baza căruia reclamantul ar fi putut pretinde compensații pentru maltratarea cauzată de către polițiști. Prin urmare, a avut loc o violare a articolului 13 combinat cu articolul 3 al Convenției.

IV. APLICAREA ARTICOLULUI 41 AL CONVENȚIEI

60. Articolul 41 al Convenției prevede următoarele:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o violare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înalțelor Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei violări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă.”

A. Prejudiciul material

61. Reclamantul a pretins EUR 200 cu titlu de prejudiciu material, această sumă reprezentând cheltuielile pentru tratamentul leziunilor cauzate la 21 decembrie 2004.

62. Guvernul a susținut că reclamantul nu avea dreptul la vreo despăgubire, deoarece el nu a fost maltratat.

63. Curtea consideră că există o legătură cauzală între violarea constatată și prejudiciul material pretins; din acest motiv, ea acordă întreaga sumă pretinsă cu titlu de prejudiciu material.

B. Prejudiciul moral

64. Reclamantul a pretins EUR 150,000 cu titlu de prejudiciu moral, susținând că el a suferit dureri fizice severe ca rezultat al maltratării și a avut nevoie de mai mult de 21 de zile de tratament. De asemenea, el a îndurat suferințe psihice și emoționale puternice ca urmare a tratamentului la care a fost supus și ca rezultat al pierderii totale a auzului la urechea dreaptă. Potrivit legislației naționale, o astfel de leziune reprezintă o pierdere cu 25% a capacității de muncă. Invaliditatea reclamantului a constituit un impediment serios pentru practicarea profesiei sale și i-a creat dificultăți serioase în găsirea unui loc permanent de muncă. Reclamantul și ceilalți trei membri ai familiei sale aflați la întreținerea lui, s-au aflat, prin urmare, într-o situație materială foarte dificilă. El a fost nevoit să accepte munci temporare minore, necalificate, pentru a-și putea întreține familia.

65. Guvernul nu a fost de acord și a susținut că, deoarece autoritățile naționale nu au constatat faptul că reclamantul a fost maltratat de către polițiști, el nu era în drept să pretindă vreo despăgubire. Alternativ, el a

susținut că, în lumina jurisprudenței Curții în cazuri similare, suma pretinsă era excesivă.

66. Având în vedere violările constatate mai sus și gravitatea acestora, Curtea consideră că acordarea compensației cu titlu de prejudiciu moral este justificată în această cauză. Făcând evaluarea sa în mod echitabil și luând în considerație invaliditatea permanentă cauzată reclamantului prin maltratare, Curtea îi acordă acestuia EUR 25,000.

C. Costuri și cheltuieli

67. Reclamantul a mai pretins EUR 5,287 cu titlu de costuri și cheltuieli angajate în fața Curții.

68. Guvernul nu a fost de acord cu suma pretinsă și a susținut că aceasta era excesivă și neîntemeiată.

69. Curtea acordă EUR 3,500 cu titlu de costuri și cheltuieli.

D. Dobânda de întârziere

70. Curtea consideră că este corespunzător ca dobânda de întârziere să fie calculată în funcție de rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană, la care vor fi adăugate trei procente.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Declară* cererea admisibilă;
2. *Hotărăște* că a avut loc o violare a articolului 3 al Convenției în ceea ce privește maltratarea reclamantului de către colaboratorii de poliție la 21 decembrie 2004;
3. *Hotărăște* că a avut loc o violare a articolului 3 al Convenției în ceea ce privește omisiunea de a efectua o investigație efectivă a plângerilor reclamantului cu privire la maltratarea în detenție;
4. *Hotărăște* că a existat o violare a articolului 13 al Convenției în ceea ce privește lipsa recursului efectiv pentru pretinsa maltratare;
5. *Hotărăște*
 - (a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni de la data la care această hotărâre devine definitivă în conformitate cu articolul 44 § 2 al Convenției, următoarele sume, care să fie

convertite în valuta națională a statului pârât conform ratei aplicabile la data executării hotărârii:

- (i) EUR 200 (două sute euro) cu titlu de prejudiciu material;
- (ii) EUR 25,000 (douăzeci și cinci mii euro) cu titlu de prejudiciu moral;
- (iii) EUR 3,500 (trei mii cinci sute euro) cu titlu de costuri și cheltuieli;
- (iv) orice taxă care poate fi percepută din sumele de mai sus;
- (b) că, de la expirarea celor trei luni menționate mai sus până la executarea hotărârii, urmează să fie plătită o dobândă la sumele de mai sus egală cu rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană pe parcursul perioadei de întârziere, plus trei procente;

6. *Respinge* restul pretențiilor reclamantului cu privire la satisfacția echitabilă.

Redactată în limba engleză și comunicată în scris la 7 aprilie 2009, în conformitate cu articolul 77 §§ 2 și 3 al Regulamentului Curții.

Lawrence Early
Grefier

Nicolas Bratza
Președinte